

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

2 juli 2008

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heren Rob Verreycken en Erik Arckens –

**houdende wijziging en aanvulling van het decreet van 28 januari 1974 betreffende het
Cultuurpact, strekkende tot het invoeren van een Vlaamse Cultuurpactcommissie**

ADVIES

– van de Raad voor Cultuur –

**over de afschaffing van het Cultuurpact.
Een pleidooi voor diversiteit, openheid, participatie en betrokkenheid**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door de heer Johan Deckmyn**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Dany Vandenbossche.

Vaste leden:

de heren Erik Arckens, Johan Deckmyn, Werner Marginet,
mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Wim Van Dijck;

de heren Carl Decaluwe, Dirk de Kort, Paul Delva, Johan
Verstreken;

de dames Margriet Hermans, Laurence Libert, de heer
Herman Schueremans;

mevrouw Els Robeyns, de heren Dany Vandenbossche, Jo
Vermeulen.

Plaatsvervangers:

de dames Hilde De Lobel, Marijke Dillen, de heren Pieter
Huybrechts, Stefaan Sintobin, Frans Wymeersch;

de dames Martine Fournier, Sabine Poleyn, Tinne Rombouts,
de heer Johan Sauwens;

de heren Karlos Callens, Marnic De Meulemeester, Hans
Schoofs;

de heren Bart Caron, Chokri Mahassine, André Van
Nieuwkerke.

Toegevoegde leden:

de heer Piet De Bruyn;

de heer Jos Stassen.

Zie:

496 (2005-2006)

- Nr. 1: Voorstel van resolutie
- Nr. 2: Advies van de Raad van State

50-A (2004-2005)

- Nr. 1: Advies van de Raad voor Cultuur

INHOUD

	Blz.
I. Toelichting van het voorstel van decreet door de heer Erik Arckens, indiener	4
1. Opmerking betreffende de behandeling van het voorstel van decreet in samenhang met het advies van de Raad voor Cultuur.....	4
2. Toelichting van het voorstel van decreet.....	4
II. Vraag om advies bij de afdeling Wetgeving van de Raad van State	5
III. Algemene bespreking van het voorstel van decreet.....	6
IV. Artikelsgewijze bespreking, stemming en eindstemming	7

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media werd op 18 april 2006 het voorstel van decreet toegelicht houdende wijziging en aanvulling van het decreet van 28 januari 1974 betreffende het Cultuurpact, strekkende tot het invoeren van een Vlaamse Cultuurpactcommissie (*Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 496/1*).

Na deze toelichting werd in de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media aangedrongen op een advies van de Raad van State. Op 20 april 2006 werd door de voorzitter van het Vlaams Parlement met toepassing van artikel 2, §1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, het gecoördineerde advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State gevraagd. De adviesaanvraag werd ingeschreven op 26 april 2006 onder rolnummer 40.329/3. Het advies werd uitgebracht op 4 juli 2006 (*Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 496/2*).

Op 19 juni 2008 werd de bespreking van het voorstel van decreet in de commissie aangevat en afgerond met de stemming.

Het voorstel van decreet werd behandeld in samenhang met het advies van de Raad voor Cultuur over de afschaffing van het Cultuurpact. Een pleidooi voor diversiteit, openheid, participatie en betrokkenheid (*Parl. St. VI. Parl. 2004-05, nr. 50-A/1*).

I. TOELICHTING VAN HET VOORSTEL VAN DECREET DOOR DE HEER ERIK ARCKENS, INDIENER

1. Opmerking betreffende de behandeling van het voorstel van decreet in samenhang met het advies van de Raad voor Cultuur

De heer *Erik Arckens* begrijpt niet goed waarom het advies van de Raad voor Cultuur in samenhang met het voorstel van decreet wordt behandeld. Was het voorliggende voorstel van decreet misschien de aanleiding tot het ideologische advies van de Raad voor Cultuur, dat overigens nergens op slaat? Het advies is volgens de spreker immers een merkwaardig document van dertig bladzijden, dat men eigenlijk had kunnen reduceren tot drie of vier bladzijden. Het is voor de spreker een louter ideologische tekst.

De voorzitter ontkent dat het advies van de Raad voor Cultuur werd opgemaakt naar aanleiding van het voorstel van decreet van de heren Verreycken en Arckens. Uit het stuknummer blijkt trouwens dat het advies van de Raad voor Cultuur uit het zittingsjaar 2004-2005 dateert, terwijl het voorstel van decreet pas in het zittingsjaar 2005-2006 werd ingediend.

Voor de heer *Erik Arckens* gaat het advies over het bekende verhaal van de voorbije tien of vijftien jaar. In zijn ogen is dat een exclusieverhaal, al roept het op tegen exclusie. De vorige mode was de multiculturaliteit. Op een bepaald ogenblik heeft men gezien dat de Angelsaksische mode, waarbij iedereen op zijn eilandje kon blijven zitten, niet meer werkte. Dan heeft men beslist om andere concepten te hantieren, zoals diversiteit en interculturaliteit. Dat laatste woord betekent dat mensen niet meer op een eiland zitten, maar voortdurend in communicatie staan met elkaar. Identiteiten als dusdanig bestaan niet, noch op het macro-, noch op het microvlak. Stuart Hall heeft het over 'The Minimal Self'. We worden constant beïnvloed door andere elementen, ook al hebben we daar geen enkele notie van.

Dat alles leest hij in het advies van de Raad voor Cultuur. Deze raad vindt zelfs dat minister Anciaux niet ver genoeg gaat met zijn herhaalde oproepen tot diversiteit in het culturele veld. Volgens de heer Arckens gaat de Raad voor Cultuur in tegen een essentialistische vorm van cultuuruiting, maar essentialiseert hij intussen zelf, door diversiteit in te bouwen als een 'conditio sine qua non' om aanvaard te kunnen worden binnen het brede veld van de culturele participanten. Hij vindt het ook merkwaardig dat de heer Erik Corrijn, lid van de Vierde Internationale, wordt geciteerd als bron.

Uit de notie 'diversiteit' blijkt overigens dat de linkerzijde evolueert van het sociale naar het culturele. Dit document verwijst op geen enkele wijze naar het Cultuurpact. Ook de notie 'gemeenschap' kan niet bestaan, zelfs niet in zijn juridische vorm.

2. Toelichting van het voorstel van decreet

De heer *Erik Arckens* herinnert eraan dat de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie werd ingesteld in 1973 ter bescherming van ideologische en filosofische strekkingen. Deze politiek samengestelde commissie behandelt klachten tegen inbreuken op de Cultuurpactwet en op het Cultuurpactdecreet. Hoewel de Cultuurpactcommissie een Franstalige, een Nederlandstalige en een Duitstalige taalgroep telt, is het toch een nationale commissie. Haar bevoegdheid strekt zich uit over het nationale grondgebied. Alle leden nemen deel aan de beslissingen, voor zover ze stemgerechtigd zijn.

In principe is de Cultuurpactcommissie in eerste instantie een verzoeningsorgaan. Haar voornaamste opdracht bestaat erin een verzoening tussen de partijen te bewerkstelligen. Hiertoe beschikt ze over een ambtenarenkorps dat de onderzoeksprocedure uitvoert en de verzoeningsprocedure begeleidt.

Deze procedure richt zich voornamelijk op het contacteren en horen van de partijen; het opzoeken van de documenten; het verzamelen van de bewijsstukken en andere elementen van het dossier; het horen van getuigen; het uitwerken en begeleiden van verzoeningsoplossingen; het vertalen en voorleggen van definitieve dossiers; het verder administratief afwikkelen van de dossiers.

Het Cultuurpact functioneert voorlopig op twee niveaus – het federale niveau en het niveau van de gemeenschappen – zonder dat een van beide uitsluitend bevoegd is. De wet en het decreet waarborgen inzonderheid de filosofische en ideologische minderheden, zo luidt het althans in de Grondwet.

De federale wet van 1973 is echter meer dan dertig jaar oud en ondertussen is de samenleving sterk geëvolueerd. Door de verschillende staatshervormingen werden tal van bevoegdheidsdomeinen aan de gewesten en de gemeenschappen toevertrouwd. Op cultureel vlak werd in Vlaanderen heel wat decreetgevend werk verricht waarin de grondprincipes van het Cultuurpact inzake participatie en adviesverstrekking zijn overgenomen. Openheid en dialoog in het cultuurbeleid zijn nu verankerd in de tradities van de samenleving. De betrokkenheid van de gebruikers is een feit.

De Vaste Nationale Cultuurpactcommissie is in al die jaren het minst geëvolueerd. Momenteel wijzen de gemeenschappen zelf hun vertegenwoordigers aan in de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie, maar de beslissingen worden door de beide taalgroepen genomen. Aldus beslissen mensen uit een bepaalde gemeenschap mee over klachten die zich voordoen in een andere gemeenschap. Dat gaat in tegen alle federale logica en tegen de culturele autonomie van de gemeenschappen. Volgens de heer Arckens moet iedereen die bezorgd is om de gemeenschappen, daarbij zijn bedenkingen hebben. Zelfs de meest logische Vlaamse verzuchtingen worden de laatste jaren steevast beantwoord door een irrationeel Waals neen.

Daarom meent de heer Arckens dat een volwaardig verkozen Vlaams Parlement, als emanatie van het Vlaamse volk, maximaal gebruik moet maken van de mogelijkheden om de huidige situatie, waarbij klachten van Vlamingen worden behandeld door een commissie die voor de helft uit Walen bestaat, te veranderen. De mogelijkheid daartoe wordt geboden door artikel 11 van de Grondwet dat stelt dat de bescherming gebeurt op twee niveaus, zonder dat een van beide niveaus uitsluitend bevoegd wordt gemaakt. Voor de verdere uitleg verwijst de heer Arckens naar de toelichting bij het voorstel van decreet.

Op dit ogenblik voorziet hoofdstuk X van het Vlaamse decreet in de oprichting van exact dezelfde Vaste Nationale Cultuurpactcommissie. Het is echter perfect denkbaar dat de Vlaamse decreetgever tot andere inzichten komt. Bijgevolg heeft de Vlaamse decreetgever ook de mogelijkheid om een ander toezichtorgaan op te richten. De indieners van dit voorstel wensen een Vlaamse Cultuurpactcommissie op te richten die uitsluitend bestaat uit Vlamingen en die uitsluitend kennis neemt van de klachten die vallen onder de Vlaamse bevoegdheden.

In de inleiding staat ook welke argumenten men kan gebruiken indien men zich vragen zou stellen rond eventuele botsingen tussen het Vlaamse en het federale niveau. De indieners gebruiken twee of drie argumenten om die mogelijke redenering te ontkrachten.

Het voorstel van decreet is uiteraard een gemeenschapsaangelegenheid. De heer Arckens veronderstelt dat iedereen het daarover eens is. De werking van een Vlaamse Cultuurpactcommissie zou weinig afwijken van die van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie. Hij illustreert dat aan de hand van het nieuwe artikel 25 dat door het voorstel van decreet moet worden ingevoegd in het decreet van 28 januari 1974 betreffende het Cultuurpact.

Hij is ervan overtuigd dat alle commissieleden willen dat zoveel mogelijk bevoegdheden naar de gemeenschappen worden overgeheveld. Daarom vraagt hij de steun van de commissie voor dit voorstel van decreet.

II. VRAAG OM ADVIES BIJ DE AFDELING WETGEVING VAN DE RAAD VAN STATE

De heer *Bart Caron* stelt dat de commissieleden zich moeten afvragen in welke mate het Cultuurpact nog een meerwaarde heeft voor de Vlaamse Gemeenschap. Op termijn zou die discussie inderdaad ten gronde moeten worden gevoerd. Naar aanleiding van dit voorstel van decreet vraagt hij zich af of het Vlaams Parlement hiervoor wel bevoegd is. Vermits hij hierover geen twijfel wil laten bestaan, stelt hij voor om over dit voorstel van decreet advies te vragen aan de Raad van State vooraleer de bespreking ten gronde aan te vatten. Hij stelt voor dat hierbij de normale procedure zou worden gehanteerd.

De heer *Steven Vanackere* sluit zich aan bij de suggestie van de heer Caron. De heer *Erik Arckens* heeft geen bezwaar.

De voorzitter stelt vast dat er hierover eensgezindheid bestaat. De commissie zal de voorzitter van het

Vlaams Parlement dus verzoeken het advies van de Raad van State in te winnen.

Op 20 april 2006 werd door de voorzitter van het Vlaams Parlement met toepassing van artikel 2, §1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, het gecoördineerde advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State gevraagd. De adviesaanvraag werd ingeschreven op 26 april 2006 onder rolnummer 40.329/3.

Het advies werd uitgebracht op 4 juli 2006 (*Parl. St. Vl. Parl.* 2005-06, nr. 496/2).

III. ALGEMENE BESPREKING VAN HET VOORSTEL VAN DECREET

De heer *Erik Arckens* wijst erop dat het decreet betreffende het Cultuurpact dateert van 28 januari 1974. Intussen is er natuurlijk één en ander gedomdiseerd en zijn de cultuurmateries quasi volledig naar de gemeenschappen getrokken. En dat maakt natuurlijk dat een wijziging aan de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie zich opdringt.

Momenteel wijzen de gemeenschappen zelf hun eigen vertegenwoordigers aan in de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie. Maar de beslissingen worden door de beide taalgroepen samen genomen. Op die wijze beslissen dus mensen uit een bepaalde gemeenschap mee over klachten die zich voordoen in de andere gemeenschap. Dat gaat in tegen alle federale logica en de culturele autonomie van de gemeenschappen.

Dat kan tot gevolg hebben dat er een aantal Vlaamse verzuchtingen botsen op een totaal Waals 'non'. De spreker vindt de huidige toestand een antagonisme. Vlaanderen is perfect bevoegd om een decreet uit te vaardigen dat net als de federale wet de rechten en de vrijheden van de vroegere Nationale Cultuurpactcommissie waarborgt. Op dit ogenblik voorziet hoofdstuk X van het decreet betreffende het Cultuurpact in de oprichting van exact dezelfde Cultuurpactcommissie, waardoor er een nieuwe toestand zou kunnen ontstaan waar naast de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie tegelijk een Vlaamse Cultuurpactcommissie actief zou kunnen zijn.

De Raad voor Cultuur erkent in zijn advies dat de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie werd opgericht ter bescherming van de ideologische en filosofische minderheden, maar dat zich op dit ogenblik nieuwe beginselen aandienen die in de richting gaan van gelijkheid van participatie, diversiteit, kwaliteit, deskundigheid. Dat zijn mooie principes, maar de heer Arckens zou er zelf nog het begrip culturele differentie aan toevoegen.

Aan de andere kant geeft de Raad voor Cultuur wel toe dat de Cultuurpactwetgeving vooralsnog een federale materie is en dat de oprichting van een Vlaamse Cultuurpactcommissie perfect mogelijk is, hetgeen door de Raad van State in zijn advies dan weer bestreden wordt.

Eigenaardig is ook de nieuwe visie die de Raad voor Cultuur heeft over een Vlaamse Cultuurpactcommissie als een laagdrempelige instantie die gericht is op bemiddeling en verzoening, kortom een geëigende Vlaamse opvolger van de 'Vlaamse Nationale' Cultuurpactcommissie.

De heer Arckens is het hier niet mee eens en wenst gewoon een Vlaamse Cultuurpactcommissie die bestaat uit dertien vaste leden en dertien plaatsvervangende leden, die uiteraard zullen werken in de geest zoals de huidige federale Cultuurpactcommissie opereert.

Volgens de heer Arckens speelt de Raad van State in zijn advies voornamelijk in op het begrip complementariteit. De Raad van State stelt dat de federale bevoegdheid ter zake niet exclusief is, en dat een complementaire bevoegdheid perfect kan. De Raad van State stelt evenwel dat een nieuwe vaste commissie over dezelfde bevoegdheden zal beschikken als de huidige Vaste Nationale Cultuurpactcommissie

Aangezien het gaat om dezelfde bevoegdheden is er volgens de Raad van State uiteindelijk geen complementariteit. Dus gaat het voorstel van decreet volgens de Raad van State de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap eigenlijk te buiten. De Raad van State ziet dan blijkbaar ook af van een nader onderzoek.

Het enige commentaar dat de heer Arckens daarop wil geven is dat het inderdaad gaat om dezelfde bevoegdheden, dat wordt reeds in het voorstel van decreet meegegeven, in tegenstelling tot het advies van de Raad voor Cultuur die andere bevoegdheden voorzag in een Vlaams Cultuurpact. Het gaat dus inderdaad om dezelfde bevoegdheden als de reeds bestaande Vaste Nationale Cultuurpactcommissie, zij het wel dat die op Vlaams vlak zullen uitgeoefend worden. Dat is de essentie voor de heer Arckens die persoonlijk geen enkele onverenigbaarheid ziet. Doel is het wegwerken van een anachronisme, waardoor Vlaanderen haar eigen Cultuurpactcommissie kan hebben, en dat Franstaligen zich niet meer moeten komen moeien in Vlaamse cultuurmateries.

De heer *Dany Vandenbossche* is reeds jaren voorstander van het gewoon afschaffen van de Cultuurpactcommissie. Het voorliggende voorstel van decreet is in die zin zelf een anachronisme en is niet meer van deze tijd.

De heer *Erik Arckens* weerlegt deze stelling. Bij de samenstelling van de raden van beheer en dergelijke wordt meermaals een loopje genomen met bepaalde politiek-filosofische strekkingen. Wanneer er in Brussel bijvoorbeeld een raad van beheer van de Koninklijk Vlaamse Schouwburg (KVS) wordt samengesteld, uit deskundigen deels aangesteld door het Vlaams Parlement, deels door de Vlaamse Regering, deels door de gemeenteraad, wordt daar inderdaad ook een afweging gemaakt op basis van de politiek-ideologische strekkingen. Volgens democratische normen moeten afgevaardigden van het Vlaams Belang dan ook in deze raad van beheer zetelen, als vertegenwoordiger van de grootste Vlaamse partij in Brussel. De bescherming van de politieke en ideologische minderheden moet dus blijven gelden.

De spreker dringt aan dat, gelet op de democratische invullingen van de raden van beheer, alleszins die basisfilosofie behouden blijft.

IV. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING, STEMMING EN EINDSTEMMING

De artikelen 1 en 2 en het voorstel van decreet houdende wijziging en aanvulling van het decreet van 28 januari 1974 betreffende het Cultuurpact, strekkende tot het invoeren van een Vlaamse Cultuurpactcommissie, worden verworpen met 7 stemmen tegen 4.

De verslaggever,

De voorzitter,

Johan DECKMYN

Dany VANDENBOSSCHE
